

‘Werken aan de Wereld’

Lessenserie 2013

Niveau 2 en 3

Wereldburgerschap

Wat kun jij als mbo-student doen voor de wereld buiten je dorp, stad of land? En wat kan de wereld voor jou doen – privé en professioneel? Dat zijn de onderwerpen waarmee jij in deze lessenserie 'Werken aan de Wereld' aan de slag gaat. We gebruiken daarvoor ook wel de term 'wereldburgerschap'. Een wereldburger is iemand die zich betrokken voelt bij de wereld om zich heen – ook over de grens van het eigen land. Bovendien handelt de wereldburger in overeenstemming met die betrokkenheid. Hij zet zich dus in voor een betere wereld. We hopen dat je door deze lessenserie ervaart hoe belangrijk én soms ook eenvoudig dat kan.

Doel

Tijdens de lessen 'Werken aan de Wereld' ga je werken aan wereldburgerschap. Wat kun jij als mbo-student doen voor de wereld buiten je dorp, stad of land? En wat kan die wereld voor jou doen – privé en professioneel?

Je start met de opdrachten van deze lessenserie. **De opdrachten maak je individueel.** Je mag wel overleggen, maar iedereen vult zelf de antwoorden in. Aan het eind van elke les lever je deze lesbrief in bij de docent. Als **eindopdracht** gaan jullie met een groep van 4 studenten een presentatie maken over wereldburgerschap. Dat kan zijn een krantenpagina, een PowerPoint, een website, of een ander soort presentatie.

Elke les maak je een (of meer) onderdelen van de presentatie. Denk aan een artikel, cartoon, gedicht, rap, strip, foto, tweets etc. Tijdens de laatste les maken jullie er één geheel van. Je presenteert je **eindopdracht** op de Wereldburgerdag. Meer informatie hierover krijg je van je docent.

Jullie eindopdracht wordt beoordeeld door een volstrekt onafhankelijke en deskundige jury. Natuurlijk verdient de beste inzending een prijs!

Je wordt beoordeeld op:

- **De inhoud van je presentatie**
- **Vormgeving en creativiteit**
- **Het samenwerken in je groep**

De leden van mijn groep zijn:

.....

.....

.....

.....

Schrijf hieronder jullie eerste ideeën:

Overleg jullie idee met je docent.

Wereldburgerschap

Opdracht 1. Wie ben je zelf?

Maak een woordspin van jezelf. Je zet jezelf in het midden met daaromheen wat je doet en met welke mensen je in aanraking komt.

Maak nu een foto van je woordspin en sla die op op je computer om te gebruiken in je presentatie.

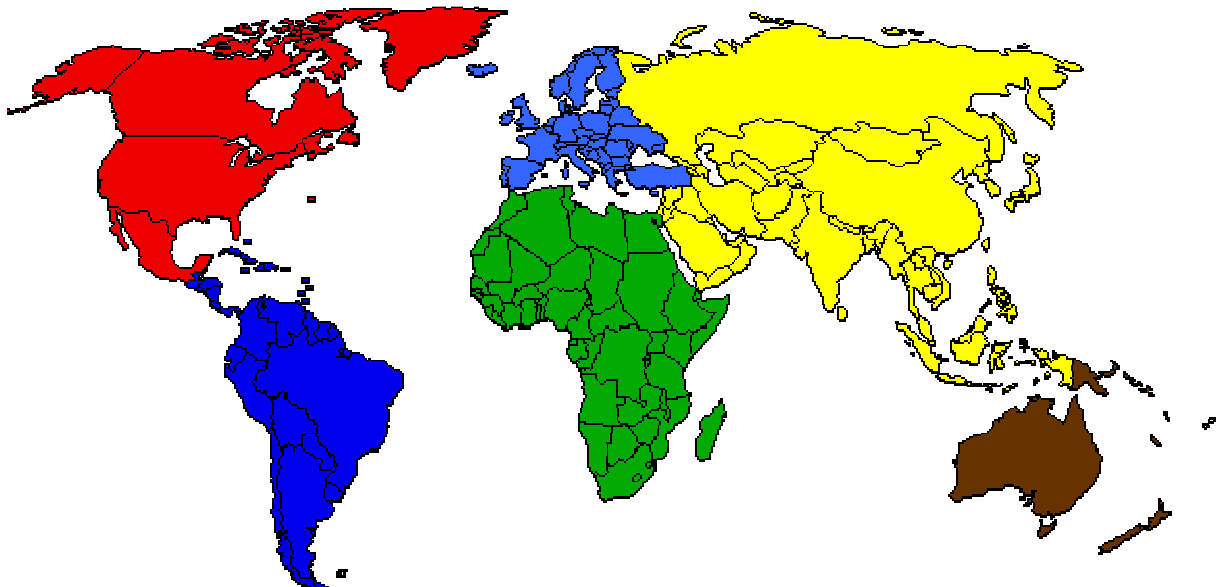

Opdracht 2. Ben jij een wereldburger?

Beschrijf welke producten je (vaak) gebruikt. Denk daarbij aan eten, kleding, maar ook aan telefoon, laptop, sportartikelen etc. Schrijf achter elk product uit welk land het komt.

nr	Product	Land

Geef de producten die je gebruikt een nummer en zet die op onderstaande wereldkaart, zodat je kunt zien waar de producten die jij gebruikt vandaan komen.

Wat valt je op als naar je ingevulde wereldkaart kijkt?

.....

.....

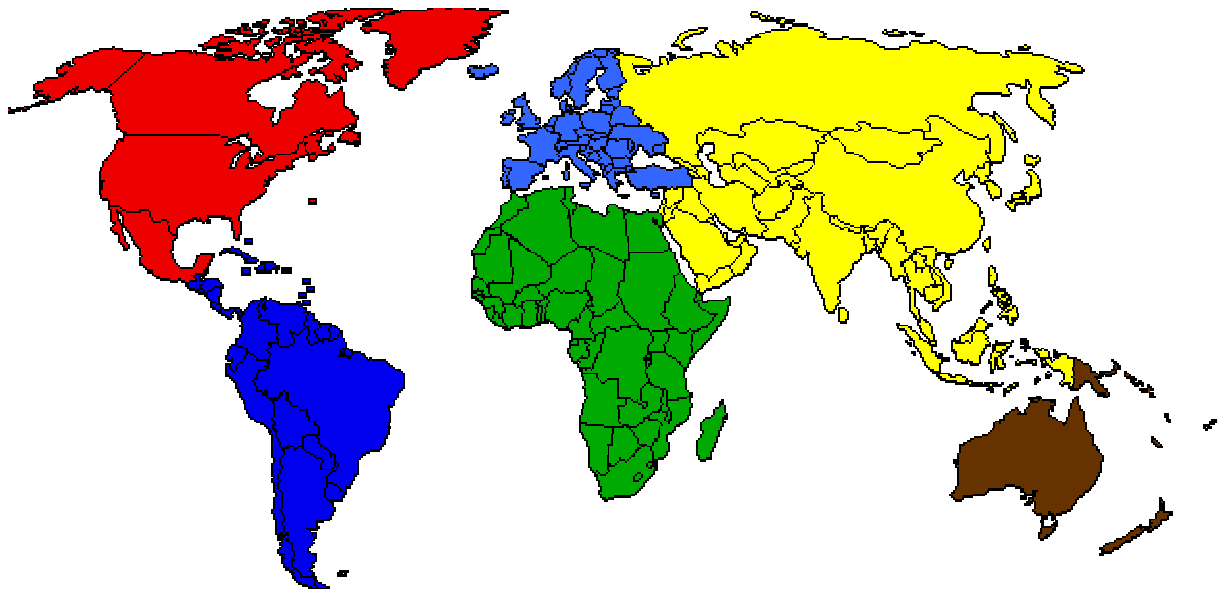

Opdracht 3. Producten in je beroep

Waar komen de producten of onderdelen die je gebruikt in je beroep vandaan? Schrijf achter elk product uit welk land het komt. Je mag overleggen in je groep welke producten op de lijst komen en uit welk land. Als je samenwerkt zorg dan wel dat iedereen zijn eigen lesbrief invult.

nr	Product	Land

Geef de producten die je gebruikt een nummer en zet die op onderstaande wereldkaart, zodat je kunt zien waar jouw producten vandaan komen.

Wat valt je op als naar je ingevulde wereldkaart kijkt?

.....

.....

Opdracht 4. Groepswerk aan de eindopdracht

Bedenk wat voor eindopdracht jullie willen maken. Maak een opzet. Overleg met je docent.

Alle leden van de groep bewaren de opdracht op hun eigen laptop.

Opdracht 5. Minimumloon

Je bent misschien gewend te kopen wat je wilt hebben. Zeker als je zelf geld verdient.

Wat verdien jij per uur?

Wat is het minimumloon in Nederland?.

Via http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_minimumloon_per_land kun je opzoeken wat het minimumloon is in andere landen.

Schrijf hieronder op wat je (in euro's) verdient per maand in vier landen. Vergelijk bijvoorbeeld Nederland met Polen, Mali of een land naar keuze.

Land	Nederland	India	.....	.....
minimumloon in euro's per maand				

Wat is je conclusie?

Opdracht 6. Eerlijke handel

Kijk op www.stopdederdewereld.nl naar de film over eerlijk handel.

Producten komen van over de hele wereld. Maar hoe weet je nu of producten duurzaam of 'fair trade' zijn? Of dat er mensen er onder slechte omstandigheden aan hebben gewerkt? Wat is dat; 'duurzaam'? Bespreek dit in je groep en zoek het op via Google. Schrijf hieronder op wat je hebt gevonden.

6a. Duurzaam betekent:

6b. Rank a brand

Klik op de volgende site. www.rankabrand.nl Je kunt hier zien of producten die je gebruikt duurzaam zijn. Kijk of er producten bij staan die jij gebruikt. Als dat niet zo is zoek je andere producten op. Schrijf ze op in onderstaand schema.

Product	Wel/niet duurzaam, want...

Vind je het belangrijk dat een product duurzaam is? Waarom wel, waarom niet?

.....

.....

.....

Wil je meer te betalen voor een product als dat duurzaam geproduceerd is?
Ja/nee, want

.....

.....

Opdracht 7. Go for Africa

Kijk op de volgende site: <http://www.goforafrica.nl>
Beschrijf hieronder wat het doel is van 'Go for Africa':

.....

.....

.....

Zou jij aan zoiets meedoen? Waarom wel, waarom niet?

.....

.....

Opdracht 8. Groepswerk aan de eindopdracht.

Werk verder aan jullie eindopdracht. Verdeel het werk. Maak allemaal een onderdeel.

Alle leden van de groep bewaren de opdracht op hun eigen laptop

Opdracht 9. Millenniumdoelen

Kijk op www.een.nl. Jouw docent heeft verteld over de millenniumdoelen.

a. Een millenniumdoel is:

.....

.....

b. Schrijf hieronder bij elk millenniumdoel waar het om gaat.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Opdracht 10. Atlas millenniumdoelen

Ga via onderstaande link naar de atlas van de millenniumdoelen:

<http://www.ncdo.nl/node/66#overlay-context=node/123>

Kijk wat er gebeurt als je een millenniumdoel aanklikt en daarna op 'voortgang'.

Geef per millenniumdoel aan om welke land het dan gaat. Doe dit voor 3 doelen. Vul je antwoord hieronder in.

Millenniumdoel

.....

Land

.....

.....

Millenniumdoel

.....

Land

.....

.....

.....

Millenniumdoel

.....

Land

.....

.....

.....

Opdracht 11. Groepswerk aan de eindopdracht

Maak een advertentie, rap of strip. Verzin zelf iets om duurzaamheid of een van de millenniumdoelen onder de aandacht te brengen.
Alle leden van de groep bewaren de opdracht op hun eigen laptop.

Opdracht 12: Stop de derde wereld

Ga naar www.stopdederdewereld.nl.
Bekijk de film over kindersterfte.

12a. Beschrijf kort wat je gezien hebt in de film.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

12b. Noem 2 dingen die je 'leuk' vindt aan de film.

.....
.....
.....

12c. Noem 2 dingen die je 'niet leuk' vindt aan de film.

.....
.....
.....

**12d. Wat vind je van deze manier om iets duidelijk te maken?
Geef 2 argumenten voor en 2 argumenten tegen.**

Voor

Tegen

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Opdracht 13. Woordspin jij als wereldburger

Maak nu nog eens een woordspin, maar nu met jezelf als wereldburger in het midden!
Wat is er veranderd?

Opdracht 14. Groepswork aan de eindopdracht

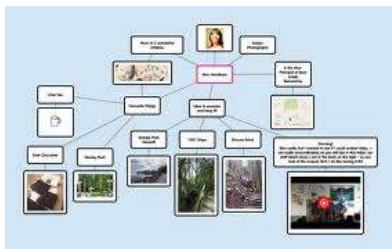
Maak een artikel over het vragen van aandacht voor het leven in andere landen, zoals je die in de film hebt gezien. Gebruik daarbij de argumenten die je hierboven hebt opgeschreven. Alle leden van de groep bewaren (een kopie van) de opdracht op de laptop.

Eindopdracht bij de lessenserie over wereldburgerschap

Opdracht: maak een werkstuk waarmee je duidelijk maakt wat jullie in de lessen geleerd hebben en wat voor een wereldburger jullie als groep zijn. De vorm van het werkstuk mogen jullie zelf bepalen. Je kunt denken aan:

- een krantenpagina;
- een website;
- een prezi of powerpoint;
- een popplet;
- een korte documentaire;
- een rap;
- of een andere vorm die jullie zelf bedenken.

Ook kun je in het werkstuk veel van je creativiteit kwijt. Denk aan het gebruik van cartoons, muziek, tekeningen enzovoorts.

Doel: laten zien wat jullie geleerd hebben in de lessen over dit onderwerp en laten zien wat voor een wereldburger jullie zijn.

Aanpak: tijdens de lessen leer je over verschillende onderwerpen. Één van deze onderwerpen moet een plek krijgen in het werkstuk. Dat is het onderwerp uit les 1:

Wat is wereldburgerschap?

In jullie werkstuk moet duidelijk zijn

- wat wereldburgerschap is voor jullie;
- waarom er verschillen zijn tussen arm en rijk op de wereld;
- welke effect ons consumentengedrag hier in de Westerse wereld heeft op de omstandigheden elders in de wereld.

Tijd: inleveren bij docent uiterlijk **half mei 2014**. Klas heeft beste product gekozen **eind mei**. Verkiezing beste werkstuk op **Wereldburgerdag op 13 juni 2014**. Er is een prijs voor het meest creatieve werkstuk en voor het werkstuk met de beste inhoud.

Beoordeling: Waar moet het eindproduct aan voldoen om te voldoen voor Loopbaan en Burgerschap én om in aanmerking te komen voor een van de prijzen?

De prijs voor creativiteit wint de groep met de meeste originele vorm en mooiste uitvoering.

De prijs voor inhoud wint de groep met de meeste diepgang in het behandelen van het onderwerp Wereldburgerschap.

Creativiteit

Er is gekozen voor een ongewone vorm (originaliteit)
Het ziet er prachtig uit en is netjes uitgevoerd (uitvoering)

	0	1	2	opmerkingen
originaliteit				
uitvoering				
Totaal				

Inhoud

Uitwerking van het onderwerp Wereldburgerschap is kort en krachtig maar wel met diepgang (zie onderaan voor uitleg diepgang).

In jullie werkstuk is te zien / lezen / horen:

- wat voor wereldburger jullie zijn;
- waarom er verschillen zijn tussen arm en rijk op de wereld;
- welke effect ons consumentengedrag hier in de Westerse wereld heeft op de omstandigheden elders in de wereld.

		0	1	2		opmerkingen
1	Wereldburgerschap				diepgang	
					Je kunt zien wat voor wereldburger jullie zelf zijn	
2	Verschil tussen arm en rijk				diepgang	
					Het waarom is goed uitgelegd	
3	Effect van hier op daar				diepgang	
					Het effect van jouw gedrag als consument 'hier' of 'daar' is correct uitgelegd.	
	Totaal					

Diepgang:

- 0 = heel oppervlakkig met veel knip en plakwerk
- 1 = knip en plakwerk, maar ook eigen inbreng
- 2 = minimaal knip en plakwerk en veel eigen inbreng

Resultaat:

16 punten	= 10
14 – 15 punten	= 9
12 - 13 punten	= 8
10 - 11punten	= 7
9 punten	= 6
8 punten	= 5
7 punten	= 4
6 punten	= 3
4 – 5 punten	= 2
1 – 3 punten	= 1
0 punten	= 0

Opdracht 15. Evaluatie

Tenslotte graag nog jouw mening over het project 'Werken aan de Wereld'.

Dit vond ik leuk aan de lessen over wereldburgerschap

Dit vond ik minder leuk aan de lessen over wereldburgerschap

Hieronder nog wat extra informatie die je voor de eindopdracht kunt gebruiken!

Handen af van ontwikkelingssamenwerking Ja!

Argumenten vóór ontwikkelingssamenwerking

In 2010 geeft de Nederlandse regering 0,81% van het BNP uit aan ontwikkelingssamenwerking, in 2012 0,70%. Méér mag er niet af volgens de internationale afspraken, die ook Nederland heeft ondertekend.

Ontwikkelingssamenwerking is ingewikkeld en er gaat wel eens wat mis, maar het kent ook vele successen: gezondheidszorg en onderwijs zijn in veel landen sterk verbeterd. Het heeft honger en gevaarlijke ziekten als kinderverlamming helpen terugdringen. En door ontwikkelingssamenwerking is het bestuur in veel landen verbeterd en wordt corruptie bestreden.

Mensenplichten en ontwikkelingssamenwerking

In de *Universele Verklaring van de Verantwoordelijkheden en van de Plichten van de Mens** staan plichten die te maken hebben met ontwikkelingssamenwerking.

Enkele voorbeelden:

- Rijke landen moeten armere landen helpen zodat ook daar steeds meer mensen rond kunnen komen van wat ze verdienen.
- Landen hebben de verplichting om wetenschappelijke en technische kennis over te dragen aan landen die daarover niet beschikken. Denk aan irrigatietechnieken in de landbouw, aan gezondheidszorg of ict en communicatietechnieken.
- Het is de taak van iedereen mensen met een handicap alle hulp te geven die ze door hun beperking nodig hebben. Dat kan een operatie zijn die de handicap (deels) opheft of de verstrekking van hulpmiddelen zoals een looprek of schoenen met steunzolen. Dankzij die hulp kunnen mensen met een handicap even gemakkelijk naar school en even gemakkelijk werk vinden als mensen zonder een handicap.
- We moeten ervoor zorgen dat iedereen de basisschool kan doorlopen en een opleiding kan volgen die het beste past bij zijn talenten.

* De tekst van de verklaring, omgezet in eenvoudige taal, vind je op: <http://www.cmo.nl/andernieuws>, in de 4e editie: extra info voor leerlingen.

Moet Nederland zich houden aan afspraken?

Paul Hoebink, bijzonder hoogleraar ontwikkelingssamenwerking aan de Radboud Universiteit van Nijmegen, zegt er dit over:

"Er kan wel gezegd worden dat er bezuinigd moet worden, maar Nederland heeft zich te houden aan de afspraken en verdragen die in het verleden zijn afgesloten. Nederland kan alleen 4 miljard bezuinigen als het besluit om uit de Europese Unie te stappen, de Wereldbank te verlaten en uit alle belangrijke organisaties van de Verenigde Naties te gaan. Pas in 2015 en 2016 loopt een aantal subsidieregelingen af en kan Nederland er voor kiezen om deze niet te verlengen."

Handen af van ontwikkelingssamenwerking Nee!

Kom voor je mening uit!

- Maak een pamflet, verspreidt het op school en zet het op internet
- Probeer klasgenoten, familieleden en vrienden te overtuigen van je mening
- Houd een spreekbeurt om je mening kenbaar te maken
- Maak een Facebook-pagina aan om je mening aan iedereen duidelijk te maken
- Doe mee aan een poll door CMO over bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking

Argumenten tégen ontwikkelingssamenwerking.

* In 2010 geeft de Nederlandse regering 0,81% van het BNP uit aan ontwikkelingssamenwerking, in 2012 0,70%. Er kan nog méér af. Nederland moet de internationale afspraken opzeggen. We hebben het geld dat naar ontwikkelingssamenwerking gaat zelf hard nodig om onze eigen economische problemen aan te pakken.

* Ontwikkelingssamenwerking mag dan af en toe succes hebben, er gaat ook veel mis. Zo is de armoede, vooral in Afrika, er nauwelijks minder door geworden. Hulp aan landen in het Zuiden maakt die landen afhankelijk van hulpverleners.

* De corruptie-index (Transparency International) laat zien dat ontwikkelingslanden oververtegenwoordigd zijn onder de meest corrupte landen. Dat vergroot de kans dat ontwikkelingsgeld in de zakken van corrupte bestuurders verdwijnt.

* Dan is er nog de beroemde 'strijkstok': veel geld bedoeld voor hulp gaat op aan kosten van hulporganisaties en aan salarissen van hulpverleners en komt niet terecht bij de mensen voor wie het bedoeld is.

* Economische ontwikkeling is de beste manier om armoede te bestrijden. Laat de 'vrije markt' zijn werk doen en arme landen zijn in staat hun eigen problemen op te lossen. Kijk bv. naar China en India.

Ondoordachte overdracht van technologie verstoort de bestaande cultuur en ontregelt hele samenlevingen.

Als Nederland besluit om minder dan 0,7% van het BNP aan ontwikkelingshulp te besteden, dan hebben de Europese Unie en de Verenigde Naties geen poot om op te staan. De EU en de VN beschikken namelijk niet over sancties.

Het zal een moeilijke opgave worden, maar Nederland kan ook proberen om andere landen in de Europese Unie te overtuigen dat ontwikkelingssamenwerking moet worden afgeschaft.

